

О. Проскуракова

**ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНКУРС ГРИМУВАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА “ДЖОКОНДА”
ЯК РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ГРИМУВАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ ХХІ СТ.**

О. Proskuriakova

**ALL-UKRAINIAN MAKE-UP ART COMPETITION “GIOCONDA”
AS A REPRESENTATION OF THE MAKE-UP ART OF UKRAINE
OF THE XXI CENTURY**

Гримувальне мистецтво ХХІ століття розширює горизонти застосування, роблячи його потужним засобом виразності та комунікації. Нині гримувальні практики використовуються не тільки на театральній сцені, а й на публічних акціях, під час соціологічних рекламних кампаній, протестів, на перформативних заходах тощо. Комунікація між майстрами й аудиторією стала важливим каналом передачі естетичних, емоційних та культурних повідомлень. Сьогодні гримувальне мистецтво знаходиться на перетині культурних і наукових вимірів, спільно розвиваючи та збагачуючи обидві сфери. Воно об'єднує минуле і сучасне, традиції та інновації, сприяючи розкриттю багатогранних аспектів національної ідентичності. Оцінка сучасного стану та перспектив розвитку мистецтва гриму буде неповною без осмислення таких чинників: особливостей підготовки кадрів у цьому напрямі; професійної діяльності діячів культури та мистецтва; різноманіття сучасних стилів, напрямів та жанрів; дослідження наукових праць різних галузей. Це дослідження має на меті показати, як грим може задовольняти не лише естетичну функцію, але і бути ефективним інструментом у вираженні та вихованні цінностей, ідеалів, історії та культури України.

Осередком цих проявів із 2021 р. в Україні став Відкритий всеукраїнський конкурс гримувального мистецтва «Джоконда», започаткований кафедрою майстерності актора Харківської державної академії культури. Педагогічні процеси не тільки вдосконалюють практичні та теоретичні здібності, а й формують світогляд та творчий стиль майбутнього спеціаліста. Випускники водночас розвивають культуру, взаємодіючи з різними видами мистецтва та науки. З урахуванням процесів обміну досвідом, виставкових елементів, популяризація подій серед спільноти, конкурс з року в рік доводить свою актуальність. Окрім педагогічного змісту, конкурси означеного типу мають наукову цінність, яка полягає у використанні культурних досягнень у науковій сфері, що розширює джерельну базу дослідження гримувального мистецтва. Означений аспект у перспективі зможе вирішити на практиці важливі питання, пов'язані з комунікативними процесами майстрів, аудиторією й соціумом, розуміння та сприйняття творчості.

Пропонується короткий аналіз проведеного заходу. Одним із завдань конкурсу було охопити майстрів різної *вікової категорії* та професійної підготовки. У рамках заходу члени журі провели відкриті майстер-класи та круглі столи. Окрім практичної роботи, конкурсанти мали приділити увагу *опису літературного характеру персонажа*, тобто скласти біографію ролі. Такі умови надали можливість детальніше опрацювати обрану ідею й провести історико-літературне дослідження.

При підготовці до заходу окрему увагу приділяли формуванню *тематичних категорій*. Таким чином, були запропоновані такі тематичні категорії: 1) тваринний світ; 2) грим-натхнення (за мотивами творів живопису); 3) тематичний образ із фольклорними мотивами.

Перший тематичний розділ — це переважно технічне спрямування. Другий ознайомлював учасників зі світовою культурою, життям та творчістю художників, технічними й композиційними особливостями, стилями та жанрами живопису і т. д. У цьому напрямі конкурсанти зверталися до творчості таких відомих митців, як-от: П. Ренуар («Дві сестри»), Е. Мунк («Крик»), С. Боттічеллі («Портрет молодої жінки»), К. Утамаро («Жіночий портрет»), Д. Веласкес («Чоловічий портрет»), С. Далі («Постійність пам'яті») та ін. Особливо зацікавила учасників творчість В. Гога (картини «Іриси», «Пшеничне поле з воронами», «Зоряна ніч», «Соняшники» тощо). Окрім цього, представлено живопис українських митців, зокрема роботи сучасних художниць, як-от А. Стручаєва («Погляд з середини») та Н. Багацька («Незнайомка-3»). Такий вибір, безперечно, визначає естетичні смаки сучасної молоді, їхні вподобання, мистецькі орієнтири та професійну «школу». Усе це надає можливість охарактеризувати основні професійні напрями та тенденції цього виду мистецтва.

Категорія «тематичний образ із фольклорними мотивами». Ця тематика привернула увагу молоді до фольклорної спадщини, обрядів і ритуалів, актуалізувала питання стилізації національних образів з урахуванням сучасних модних тенденцій та інновацій. У цій категорії були втілені такі фольклорні образи, як: «Полудниця», «Русалка», «Чорт», «Відьма», «Баба-Яга» та ін. Інтерес викликали образи з літературних творів, таких як «Лісова пісня» Лесі Українки, «Дві сім'ї» М. Кропивницького, «Кайдашева сім'я» І. Нечуя-Левицького та ін. Багато робіт представлені в патріотичному напрямку, де використовувалася українська символіка. Конкурсанти зверталися до культурних кодів, зокрема історії та міфології. Цікавими були роботи, що втілювали загальні образи, які можна визначити такими категоріями: «Українське село», «Душа України», «Українська жінка» та ін. Студенти зверталися до семантики гриму, використовували знаки й символіку писанок та технологію петриківського розпису. Така тематика обґрунтована заохоченням молодих митців звернутися до джерел культури України, привернути увагу глядача до питання самоідентифікації та ідентичності.

Таким чином, гримувальні практики постають перед глядачем як самостійне явище мистецтва. Різноманіття тематичних контекстів дозволяє гриму набувати певної образності та значення, репрезентуючи особливості соціально-культурного життя. Захід ознайомлює глядача й популяризує гримувальне мистецтво серед різних верст населення, означає особливості його розуміння в різних жанрових варіантах. Спеціалісти підвищують майстерність, розвивають професійні та загальні компетенції, також активізується увага до професії. З точки зору наукової спільноти, дані аналізу заходу можна використовувати для оцінки динаміки змін тенденцій у гримувальному мистецтві. Оцінивши картину в цілому та урахувавши стилі, жанри, технології та теми, що цікавлять конкурсантів, можна визначити основні тенденції гримувального мистецтва, а також мистецькі та культурні зміни загалом. Отже, конкурси цього типу є перспективним шляхом репрезентації та розвитку гримувального мистецтва.